

การฝึกวิชาชีพระดับสูงในประเทศไทย

นาย สภา จันทสาโร

005122

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๖

PRISONER VOCATIONAL TRAINING IN THAILAND

MR. SPA JANTASARO

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Political Science

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1973

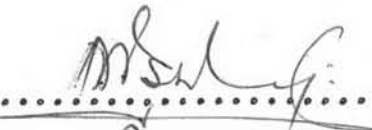
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

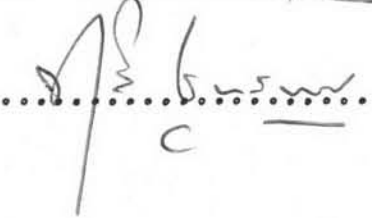
สมาน อมวาท.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์.....ประธานกรรมการ

.....กรรมการ

.....กรรมการ

.....กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

อาจารย์ ทวี ฐุทธิพันธ์

- ก -

หัวขื่อวิทยานิพนธ์

การฝึกวิชาชีพผู้ทองซังในประเทศไทย

ชื่อ

นาย สภา จันทสาโร แผนกวิชาการปกครอง

ปีการศึกษา ๒๕๑๕

บทคัดย่อ

การปฏิบัติของผู้กระทำผิดโดยการลงโทษอย่างโหดร้ายในลักษณะต่างๆ หรือการใช้ให้ทำงานอย่างทารุณ เพื่อเป็นการแก้แค้นที่ได้ถือปฏิบัติมาแต่ในอดีตนั้น ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นการแก้ไขและปรับปรุงผู้กระทำผิดแทนแล้ว การดำเนินการแก้ไขปรับปรุงดังกล่าว ได้ดำเนินการแก้ไขทั้งทางค่านจิตใจ ความรู้และความสามารถต่าง ๆ โดยการให้การศึกษาทั้งทางค่านธรรมะ ค่านวิชาสามัญเพื่อให้ผู้ทองซังได้มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเอง และการอยู่รวมกันในสังคมอย่างปกติสุขเมื่อพ้นโทษ

การให้การฝึกอบรมวิชาชีพแก่ผู้ทองซัง เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการแก้ไขปรับปรุงผู้ทองซังให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี ซึ่งเป็นนโยบายที่ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และค่านตัวผู้ทองซัง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเองที่จะช่วยให้ผู้ทองซังได้มีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพที่ตนถนัด และนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวเมื่อพ้นโทษ

จากการศึกษาพบว่า การฝึกอบรมวิชาชีพนี้ได้ประสพผลดีตามนโยบายทั้งทางด้านการปกครอง การเศรษฐกิจ สังคม และผู้ทองซังเอง แต่ผลที่เกิดขึ้นยังไม่สมบูรณ์ตามนโยบาย เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ประสิทธิภาพในการฝึกอบรมลดน้อยลง ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวนี้ได้แก่

(๑) วิชาชีพที่เปิดสอนตามเรือนจำต่าง ๆ ยังอยู่ในวงแคบ ไม่สามารถเปิดสอนได้ทุกแห่ง และวิชาชีพบางอย่างเมื่อเปิดการฝึกอบรมแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้

(๒) การขาดแคลนครูที่จะมาทำหน้าที่ฝึกสอนผู้ต้องขังตามเรือนจำต่าง ๆ

(๓) การรั่วไหลทางการเงินและพัสดุตามเรือนจำต่าง ๆ

(๔) ระเบียบข้อบังคับที่มีอยู่ล้าสมัยและบางอย่างเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน

(๕) ใค้มีการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามนโยบาย

(๖) การจัดหาตลาดจำหน่าย

ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหา และอุปสรรคดังกล่าว จึงต้องมีการแก้ไขปรับปรุงทางปฏิบัติ และระเบียบข้อบังคับบางอย่างเสียใหม่ ผู้เขียนเชื่อว่าจะทำให้การฝึกอบรมวิชาชีพนี้จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งนอกจากจะทำให้สามารถบรรลุผลตามนโยบายแล้ว ยังมีผลต่อความก้าวหน้าของระบบราชทัณฑ์ในการแก้ไขผู้กระทำผิดต่อไปอีกด้วย.

Abstract

The violent and brutal treatment of offenders as punishment or retaliation has been changed into rehabilitative one. To achieve this trend, training courses in moral and general education are conducted in prisons and penal institutions. It is believed that this method of treatment will enable offenders to regain self discipline and live harmlessly in the community when they are released.

Prisoner vocational training is one of the method and treatment aimed at rehabilitation. It is very effective and useful for the custody of prisoners in terms of economic and social needs.

In the studies, it is found that although vocational training of prisoners is useful, it is not fully efficient. Several problems are involved. There are :

1. The activities developed for improving offenders' skills are limited and impracticable for the offenders after release.
2. Lack of prison vocational trainers.
3. Leakage in financial and procurement system.
4. Existing regulations and rules are out of date.
5. The program handling does not serve the imposed policy.
6. Marketing.

The writer believes that in order to solve these problems, some details of management, regulations, and rules should be revised. Then the prisoner vocational training will not only achieve its objectives but also make the corrective system more efficient.

คำนำ

การที่ผู้เขียนได้เลือกเรื่อง "การฝึกวิชาชีพผู้ทองขังในประเทศไทย" มาเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นส่วนประกอบในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิตทางการปกครอง เนื่องจากเห็นว่างานแก้ไขบุคคลผู้กระทำผิด ของกรมราชทัณฑ์ค่านี้นั้นมีส่วนสำคัญต่อการสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้แก่สังคมอย่างมาก และเป็นเรื่องใหม่ที่อยู่ในความสนใจของประชาชน หากการดำเนินงานได้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามนโยบาย ก็เป็นการสร้างศรัทธาและความมั่นคง ปลอดภัยให้แก่ประชาชน แต่ถาเป็นไปในทางตรงข้าม นอกจากจะเป็นการทำลาย ศรัทธาที่จะมีต่องานค่านี้นี้แล้ว ยังมีผลกระทบกระเทือนต่องานของกรมราชทัณฑ์ใน ค่านอื่น ๆ ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล รองศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาริน ปุณณะหิตานนท์ และท่านอาจารย์ ทวี ชูทรัพย์ ผู้อำนวยการกอง กองระบบอาชีวศึกษา กรมราชทัณฑ์ ซึ่งรับเป็นอาจารย์ ผู้ควบคุมการวิจัย และอาจารย์ผู้ตรวจวิทยานิพนธ์ทั้งสี่ท่าน

ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนโดยตรง ให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้สำเร็จลง
และนายวิศิษฐ์ ขุนเทพ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครปฐม นายประยงค์ โลหะรัตน์
หัวหน้าหมวดควบคุมเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ได้กรุณาให้ชอคิดเห็น
ในประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เจ้าหน้าที่กองฝึกวิชาชีพ กองฝึกอบรม และกองวิจัย
กรมราชทัณฑ์ ได้กรุณาให้ความสะดวกในการหาข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูล
ต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ผู้เขียนรู้สึกในบุญคุณของทุกท่านที่ได้มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ
ดูดวงควยดี จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

สภา จันทสาโร

สิงหาคม ๒๕๑๖

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
คำนำ	ง
รายการตารางประกอบ	ฉ
บทนำ	
ความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษา	ช
คำจำกัดความคำที่ใช้ในวิทยานิพนธ์	ซ
วิธีการศึกษา	ฌ
วิธีการเสนอเรื่อง	ญ
บทที่ ๑	
ระบบราชทัณฑ์ในประเทศไทย	๑
๑.๑ ประวัติและความเป็นมา	๑
๑.๒ ระบบการลงโทษ	๔
๑.๒.๑ ความมุ่งหมายของการลงโทษในอดีต	๔
๑.๒.๒ ความมุ่งหมายของการลงโทษในปัจจุบัน	๖
๑.๓ ความพยายามในด้านการแก้ไขปรับปรุง	๗
๑.๓.๑ การแยกขัง	๗
๑.๓.๒ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง	๘
๑.๓.๓ การสวัสดิการผู้ต้องขัง	๘
สรุป	๑๒

บทที่ ๒

วัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมวิชาชีพ ๑๔

๒.๑ คำนการปกครอง ๑๕

๒.๒ คำนเศรษฐกิจ ๒๑

๒.๓ คำนสังคม ๒๒

๒.๔ คำนตัวผู้ทองซัง ๒๓

สรุป ๒๔

บทที่ ๓

การใแรงงานผู้ทองซัง ๒๖

๓.๑ ระบบการใแรงงานผู้ทองซัง ๒๗

๓.๑.๑ ระบบที่มีประโยชน์และธุรกิจเอกชนเขามามีส่วนรวม ๒๗

๓.๑.๒ ระบบที่เอกชนไม่มีส่วนเขารวมควย ๒๘

๓.๑.๓ งานที่ผู้ทองซังทำที่มีโชตสาหกรรม ๓๐

๓.๒ การใแรงงานผู้ทองซังในประเทศไทย ๓๒

๓.๒.๑ ผู้ทองซังหญิง ๓๔

๓.๒.๒ ผู้ทองซังที่เจ็บป่วย ๓๔

๓.๒.๓ ผู้ทองซังระหว่างสอบสวนพิจารณา ๓๕

๓.๒.๔ ผู้ทองซังเค็ดขาด ๓๕

สรุป ๓๖

บทที่ ๔

การจัดการฝึกอบรมวิชาชีพผู้ทองซัง ๓๘

๔.๑ การจัดหาทุน ๔๓

๔.๒ การจัดหาวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใในการฝึกอบรม ๔๗

๔.๓ การจัดหาครู ผู้ฝึกอบรมวิชาชีพ ๔๘

๔.๔ การคักเลือกผู้ทองซังเขารับการฝึกอบรมวิชาชีพ ๕๐

๔.๕ การค้ำเนนการฝึกอบรมวิชาชีพ ๕๓

	๔.๕.๑	การฝึกวิชาชีพที่เปิดเป็นหลักสูตรอบรม	๕๔
	๔.๕.๒	การฝึกวิชาชีพที่ไม่มีหลักสูตร	๕๕
	๔.๖	สิ่งจูงใจผู้เข้ารับการฝึกอบรม	๖๕
	๔.๖.๑	การฝึกอบรมที่มีหลักสูตรในโรงเรียน ศึกษาผู้ใหญ่	๖๕
	๔.๖.๒	การฝึกวิชาชีพในโรงงาน	๖๖
		สรุป	๗๔
บทที่ ๕		ผลและปัญหาในการฝึกอบรมวิชาชีพ	๗๔
	๕.๑	ปัญหาค่านวิชาชีพ	๘๓
	๕.๒	ปัญหาค่านตัวบุคคล	๘๖
	๕.๓	ปัญหาการรั่วไหลทางด้านการเงินและพัสดุ	๘๘
	๕.๔	ปัญหาค่านระเบียบข้อบังคับ	๘๑
	๕.๕	ปัญหาการปฏิบัติที่ไม่ได้เป็นไปตามนโยบาย	๘๓
	๕.๖	ปัญหาการจัดหาตลาดจำหน่าย	๘๕
		สรุป	๘๗
บทที่ ๖		สรุปและขอเสนอแนะ	๘๘
		บรรณานุกรม	๑๐๘
		ภาคผนวก	๑๑๖
		ประวัติการศึกษา	๑๔๓

- ๑ -
รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑.	แสดงลักษณะความผิดปกติประเภทเค็ดขาด อุทธรณ์ ฎีกา.....๑๕ ปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔
๒.	สถิติเปรียบเทียบอาชีพผู้ทองซังกอนทองโทษ๑๖ ระหว่าง ปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔
๓.	สถิติเปรียบเทียบความรู้ของผู้ทองซังกอนทองโทษ๑๗ ระหว่าง ปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔
๔.	แสดงงบประมาณรายจ่ายตั้งแต่ปี ๒๕๑๒-๒๕๑๔๒๑
๕.	แสดงยอดรายได้ รายจ่ายประจำปี ๒๕๑๔๒๖
๖.	สถิติจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาวิชาชีพตัดผม๕๖ ช่างไม้และเกษตรกรรม ปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔
๗.	แสดงสถานที่ฝึกอบรมวิชาชีพที่เปิดสอน๕๗ จำนวนผู้สอบได้ในปี ๒๕๑๔
๘.	สถิติเปรียบเทียบรายได้ในการฝึกวิชาชีพ๖๔ แต่ละประเภทในระหว่างปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔
๙.	เปรียบเทียบยอดรายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ๗๐ และรายได้เฉลี่ยต่อคนระหว่างปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔
๑๐.	แสดงยอดรายได้ รายจ่าย กำไร และรายได้สุทธิ๗๒ ในระหว่างปี ๒๕๑๔

งานราชทัณฑ์เป็นงานสำคัญขั้นสุดท้ายของขบวนการยุติธรรมที่จะยังความ
ปลอดภัยให้แก่สังคมและประชาชนได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เรือนจำเป็นหน่วยงาน
หลักของการราชทัณฑ์ มีหน้าที่คอยควบคุมผู้ต้องขังไว้ตามคำพิพากษาของศาล มิให้
หลบหนีชั่วคราวระยะเวลาที่กำหนด ในขณะที่เดียวกันก็จะทำการแก้ไขผู้ต้องขังให้กลับตัว
เป็นพลเมืองดี โดยการให้การฝึกอบรมทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อที่จะให้
ผู้ต้องขังสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อพ้นโทษออกไป การฝึกอบรม
วิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง เป็นงานหลักที่สำคัญของการแก้ไขผู้ต้องขังให้กลับตัวเป็นพลเมือง
ดีของเรือนจำ เพราะเป็นงานที่จะช่วยผู้ต้องขังซึ่งพ้นโทษออกไปแล้ว ได้มีวิชาชีพ
ติดตัวออกไปและสามารถนำวิชาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมไปใช้ให้ก่อประโยชน์แก่ตัวเอง
ครอบครัว และเพื่อให้กลับเข้าเป็นผู้ที่มีคุณค่าต่อสังคม ซึ่งจะเป็นการป้องกันการกระทำ
ผิดซ้ำเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินในอนาคต อันมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการไร้
อาชีพ ขาดความรู้และความสามารถในวิชาชีพที่จะนำไปใช้เลี้ยงตัวเองที่เป็นบ่อเกิด
แห่งความอดอยาก นอกจากนั้นการฝึกอบรมวิชาชีพนี้ยังจะเป็นการเตรียมทรัพยากร
บุคคลของประเทศ ซึ่งไร้คุณค่าในสายตาของประชาชนให้กลับมีประโยชน์และพร้อม
ที่จะเป็นหน่วยผลิตที่มีคุณค่าเมื่อพ้นโทษ ซึ่งยังขาดแคลนอยู่ให้สามารถใช้ประโยชน์
ได้อย่างเต็มที่และพร้อมที่จะเป็นหน่วยผลิตที่มีคุณค่าเมื่อพ้นโทษ

ความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์เรื่อง "การฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังในประเทศไทย" นี้ผู้เขียนมี
ความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงวิธีการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อแก้ไขผู้กระทำผิดตาม
นโยบายของกรมราชทัณฑ์ จะสามารถดำเนินไปตรงตามจุดหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

โดยมากน้อยประการใด และเพื่อศึกษาขอบเขตอันนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงปัญหา และขอบเขตต่าง ๆ เพื่อให้งานใดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อศึกษาถึงความสำคัญของการฝึกวิชาชีพที่มีต่อการแก้ไขผู้กระทำผิด และต่อการบริหารงานของเรือนจำ ในปัจจุบัน อันเป็นการปฏิบัติตรงข้ามจากสมัยก่อน เพื่อที่จะนำไปสู่การคิดค้นหาวิธีที่เหมาะสมต่อไป

การศึกษานี้จะมุ่งศึกษาเฉพาะเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ อันเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทยเท่านั้น มิได้รวมศึกษาถึงเรือนจำต่าง ๆ ของทหาร อันเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมแต่อย่างใด

คำจำกัดความถ้อยคำที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

"เรือนจำ" หมายถึงเรือนจำกลาง เรือนจำเขต เรือนจำจังหวัด เรือนจำอำเภอ ทัณฑสถานต่าง ๆ และสถานฝึกอาชีพของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย

"การฝึกอบรม" หมายถึงการให้การศึกษาวินัยแก่ผู้ต้องขังในรูปของโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ สายอาชีพศึกษา ที่ให้การอบรมในห้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีหลักสูตรและระยะเวลาการสิ้นสุดการอบรม เมื่อจบหลักสูตรตามระยะเวลาที่กำหนด จะมีการสอบวัดผลจากที่ได้ศึกษามาเพื่อรับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ความสามารถเป็นรุ่น ๆ เช่นเดียวกับโรงเรียนภายนอกเรือนจำโดยทั่วไป

"การฝึกวิชาชีพ" หมายถึงการให้การศึกษาวินัยแก่ผู้ต้องขังโดยการให้เข้ารับการฝึกวิชาชีพ ภายในโรงงานของเรือนจำซึ่งเป็นการฝึกที่ไม่มีหลักสูตรและระยะเวลาสิ้นสุดการฝึก ไม่มีการวัดผลเพื่อรับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการ แต่จะฝึกกันไปจนกว่าจะพ้นไปจากโรงงาน ซึ่งเป็นการฝึกที่มุ่งที่จะให้ผู้เข้ารับการฝึกมีความรู้ความชำนาญ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อพ้นโทษ

"การฝึกอบรมวิชาชีพ" หมายความว่ารวมทั้งการฝึกอบรมในห้องเรียนและการฝึกวิชาชีพในโรงงานตามเรือนจำต่าง ๆ

"ผู้ต้องขัง" หมายถึงนักโทษเด็ดขาดหรือผู้ที่ต้องคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดให้ต้องโทษจำคุกมีกำหนดระยะเวลาแน่นอน

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังในประเทศไทยนี้ เป็นการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ ข้อมูลและเอกสารที่ใช้ประกอบการศึกษา ได้มาจากกฎหมายต่าง ๆ ระเบียบ คำสั่ง รายงานประจำปีต่าง ๆ หรือหนังสือสั่งการของกรมราชทัณฑ์ (Document Research) ซึ่งจะศึกษาทั้งทางด้านกฎหมาย (Legal Approach) ด้านประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ตลอดจนทั้งทางด้านพฤติกรรมโดยการเฝ้าสังเกต (Observation) และการสัมภาษณ์ (Interview) เจาหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังในระดับต่าง ๆ ประกอบกับผู้เขียนได้มีประสบการณ์ (Experience) จากการทํางานใกล้ชิดกับเรื่องที่กำลังศึกษานี้เป็นเวลาประมาณ ๕ ปี ซึ่งจะเป็นส่วนอำนวยความสะดวกในด้านความจริงและความถูกต้องให้แก่ผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์มากยิ่งขึ้น

วิธีการเสนอเรื่อง

การเสนอเรื่อง จากการศึกษาข้อเท็จจริงและพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ผู้เขียนจะเสนอในแบบวิธีพรรณนาและวิเคราะห์ที่ให้อยู่ในแนว และขอบข่ายที่กำหนดไว้ ซึ่งโครงร่างวิทยานิพนธ์นี้ออกเป็น ๖ บทด้วยกันคือ

บทที่ ๑ เป็นการกล่าวถึงระบบราชทัณฑ์ในประเทศไทย โดยจะเริ่มจากประวัติและความเป็นมาของการราชทัณฑ์ แต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน กล่าวถึงระบบการลงโทษต่าง ๆ ตามความมุ่งหมายในอดีต และความพยายามในด้านการแก้ไขปรับปรุงในปัจจุบัน การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และการให้สวัสดิการแก่ผู้ต้องขัง สรุป

บทที่ ๒ เป็นการเสนอวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมวิชาชีพในด้านการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และทางด้านผู้ต้องขัง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ สรุป

บทที่ ๓ เป็นการเสนอเกี่ยวกับระบบการใช้จ่ายแรงงานที่ถือปฏิบัติตามเรือนจำทั่วไป และการใช้จ่ายแรงงานของผู้ต้องขังในประเทศไทย สรุป

บทที่ ๔ เป็นการเสนอเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง การจัดหาทุน วัสดุ และอุปกรณ์ในการฝึกอบรมวิชาชีพ การจัดหาครูผู้ทำหน้าที่ฝึกอบรม การคัดเลือกผู้ต้องขังเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพในด้านต่าง ๆ สิ่งจูงใจผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ สรุป

บทที่ ๕ เป็นการเสนอผลของการฝึกอบรมวิชาชีพในด้านที่เกี่ยวกับการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และผู้ต้องขัง และปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการฝึกอบรมได้แก่ปัญหาด้านวิชาชีพ ปัญหาด้านตัวบุคคล ปัญหาการรั่วไหลทางด้านการเงินและพัสดุ ปัญหาด้านระเบียบข้อบังคับ ปัญหาการปฏิบัติที่ไม่ได้เป็นไปตามนโยบาย และปัญหาการจัดหาตลาดจำหน่าย สรุป

บทที่ ๖ เป็นบทสุดท้าย เป็นการสรุปเรื่องของการฝึกอบรมวิชาชีพที่ได้กล่าวมา พร้อมทั้งขอเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ซึ่งหลักใหญ่สามารถนำไปใช้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ทั่วไปได้.